

lijk onderbouwde prognose: Het Einde der Tijden is nabij!" In het vuur van mijn betoog pakte ik een bierviltje en trok een denkbeeldige (zij het ietwat onvaste) lijn over het tafeltje. "Soms benijd ik onze voorgangers: zij geloofden stellig in een onbetwifelbaar vaststaand beginpunt. *Anno Domini*, en telden geduldig de jaren tot aan het – met evenveel zekerheid verwachte – eindpunt. Wij, in onze geseculariseerde wereld, zetten deze jaartelling mechanisch voort, maar zijn intussen vergeten waarom"

'**R**evolutie!", repliceerde mijn kameraad, terwijl hij zijn viltje in de rondte draaide, "die bood voortaan de mogelijkheid om ergens een eindpunt te markeren, en tegelijkertijd een beginpunt. Een surrogaat, ik geef het toe, en maar al te menselijk. Ieder kind probeert wel eens tot oneindig

te tellen. Totdat het moe wordt, en een getal bedenkt om mee op te houden. Als historici worden wij geacht om zulke getallen op maat te leveren. 1792, het jaar 1 van de Republiek; 1917 de Communistische Revolutie; 1968 'Paradise Now!'; 1989, de Omwenteling van Oost-Europa..." "En de Sociale Vernieuwing van Nederland", vulde ik aan, "...en, zoals ene mijnheer Fukuyama toen in een spraakmakend essay verkondigde, het Einde van de Geschiedenis; 1991, VU-Magazine slaat een Nieuwe Bladzij op; 1992, Het Nieuwe Europa..."

"Om maar te zwijgen van het jaar 2000", zuchtte ik. "De dwingende suggestie van driedubbel nul ... De kabbalistiek die de VU-Magazine-redactie nu bedrijft met vier maal vijf is kinderspel vergeleken met wat ons dan te wachten staat. En omdat elke chroniqueur dan toegang heeft tot de modernste communicatietechnologieën en media-netwerken is er geen ontkomen meer aan... De man in de straat heeft gelijk: de Slag bij Nieuwpoort, dáár draait het om in de geschiedenis... Op 1 januari 2000 wordt de hele wereld één nieuw, allesomvattend Nieuwpoort!"

Ik staarde naar het bierviltje, dat zich tussen mijn vingers verbrokkelde had tot een vormeloos hoopje karton. De conclusie drong zich op, even onbarmhartig als onontkoombaar: de tijd is een illusie. Maar als de tijd niet bestaat, hebben wij, die van het situeren van feiten in de tijd ons beroep hebben gemaakt, dan zelf nog wel bestaansrecht? Twijfel, grenzend aan wanhoop. "Ober! Mogen wij van u nog twee allerlaatste *Vieux Temps*?" □

Marten van Harten is historicus, free-lance-journalist en vast medewerker van VU-Magazine.

'Dankzij de computer kan ik veel sneller beelden berekenen dan je ooit kunt tekenen of schilderen.' Een interview met Peter Struycken.

Veranderlijke kunst

Peter Struycken is een kunstenaar die werkt met computerprogramma's. Bekende werken van hem zijn bijvoorbeeld de Beatrixpostzegel en het lichtplafond in het Muziektheater in Amsterdam. Voor de hal van het nieuwe gebouw van de VARA maakte hij onlangs een veranderend kunstwerk: een groot beeldscherm, met net zoveel pixels als een TV, waarop bewegende vormen en kleuren te zien zijn. Ieder half uur wordt een nieuw beeld opgebouwd, van grof tot fijn.

De kunstenaar is bereid tot een gesprek, maar dan wel in Hilversum, bij het kunstwerk. Het uiterlijk is tot in de puntjes verzorgd, hij kijkt vriendelijk en formuleert rustig. Op de vraag waarom hij gebruik maakt van tijd, zegt hij: "Net als andere mensen kijk ik graag naar buiten om alle veranderingen goed in me op te nemen. Het element van verandering is me heel vertrouwd. Eind jaren zestig heb ik cursussen elektronische muziek gevolgd, maar ik merkte dat het

mijn medium niet was. Voor mij was verandering verbonden met visuele beelden.

"Dat ik me toen niet met film ben gaan bezig houden, is omdat ik niet geïnteresseerd ben in een dramatisch verloop, zeker niet in een vorm die sterk afgeleid is van de alledaagse werkelijkheid. Ik vind dat het sufste waar je mee bezig kunt zijn, want de werkelijkheid zie je dagelijks om je heen. Mij gaat het erom een opinie over te werkelijkheid te geven, een standpunt in te nemen. Dankzij de computer kan ik nu veel sneller beelden berekenen dan je ooit kunt tekenen of schilderen. Zo kan ik veranderingen laten zien die geen enkele analogie vertonen met de alledaagse werkelijkheid en waar geen dramatisch verloop in zit."

U heeft ook weleens gezegd dat je op uw kunst niet uitgekeken raakt.

"Juist wel. Die verandering breng ik aan omdat ik ook op mijn eigen kunst uitgekeken raak. Ik doe een poging om een heel ander totaalbeeld bij de kijker tot stand te bren-